

КОЛАБОРАЦИОНИСТИЧКА
ШТАМПА У СРБИЈИ 1941–1944

Библиотека
Други светски рат

К њ и г а 3

Уредник библиотеке:
др Александар Стојановић

Уређивачки одбор:
академик Љубодраг Димић
проф. др Мира Радојевић
проф. др Милош Ковић
Мирослав Алага-Богдановић

Рецензенти:
проф. др Владимир Баровић
др Љубинка Шкодрић
др Раде Ристановић

ISBN 978-86-6309-291-4

КОЛАБОРАЦИОНИСТИЧКА ШТАМПА У СРБИЈИ 1941–1944

књига III

Приредио др Александар Стојановић

ФИЛИП ВИШЊИЋ
ИНСТИТУТ ЗА НОВИЈУ ИСТОРИЈУ СРБИЈЕ
Београд, 2023.

**„Совјетски рај“ – представе Совјетског Савеза
на страницама колаборационистичке штампе**

др Милана Живановић

Увод

Од настанка Руске Совјетске Федеративне Социјалистичке Републике (РСФСР), односно од 1922. Савеза Совјетских Социјалистичких Република (СССР) однос српског друштва и власти Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца / Краљевине Југославије према РСФСР-у односно СССР-у није био једнозначан. На то је утицало више фактора. Са једне стране, то су биле родбинске везе Карађорђевића и Романових, затим руско-српске духовне везе, идеолошки карактер саме власти у РСФСР-у / СССР-у, Грађански рат, друштвени и политички систем у земљи, политика Москве, али и долазак руских избеглица у Краљевину СХС, као и деловање Коминтерне.¹ Томе је потребно додати и да је Југославија била једна од последњих европских држава која је успоставила званичне дипломатске односе са СССР-ом (1940. године).² Са друге стране, са том државом су развијани трговински односи и одржавани контакти између појединаца и институција, а прављења је и разлика између режима у Москви и становника.³

¹ Никола Б. Поповић, *Односи Србије и Русије у Првом светском рату*, Београд 1977; Никола Б. Поповић, *Србија и царска Русија*, Београд 1994; Miroslav Jovanović, „Boljševička agentura na Balkanu 1920–1923. (Teze o organizaciji, strukturi, planovima i praksi)”, *Istorija 20. veka* 2/1995, стр. 37–50; Miroslav Jovanović, „Kraljevina SHS i antiboljševička Rusija 1918–1924. Skica za sveobuhvatno tumačenje“, *Tokovi istorije* 1–2/1995, стр. 95–97; Мирослав Јовановић, *Досељавање руских избеглица у Краљевину СХС 1919–1924*, Београд 1996; Мирослав Јовановић, *Руска емиграција на Балкану (1920–1940)*, Београд 2006; Людмила В. Кузьмичева, „Русское платье сербской принцессы. Свадьба Елены Карагеоргиевич и Иоанна Константиновича Романова”, *Родина* 3/2006; Алексеј Тимофејев, *Руси и Други светски рат у Југославији: Утицај СССР-а и руских емиграната на догађаје у Југославији 1941–1945*, Београд 2011, стр. 155–204; Мирослав Јовановић, *Срби и Руси 12–21. век: (историја односа)*, Београд 2012; *Уџбеник за Тита: Коминтерна и припреме партизанског рата у Европи*, приредили Алексеј Тимофејев и Милана Живановић, Београд 2018.

² Вук Винавер, „Спољнополитичка позадина успостављања југословенско-совјетских дипломатских односа 1940. године“, *Зборник Матице српске за друштвене науке* 45/1966, стр. 5–60.

³ Милана Живановић, „Совјетски филмови на биоскопским репертоарима у Краљевини СХС/Краљевини Југославији”, *Токови историје* 1/2016, стр. 115–141; *Москва–Србија, Београд–Русија. Документа и материјали. Том 4, Руско-српски односи 1917–1945*, приредили Алексеј Тимофејев, Горан Милорадовић и Александар Силкин, Београд; Москва 2017.